

Türkiye'de Merkezi Karşı Taraf (MKT) Uygulaması ve Bankaların MKT Riskleri İçin Sermaye Yükümlülüğünün Hesaplanması

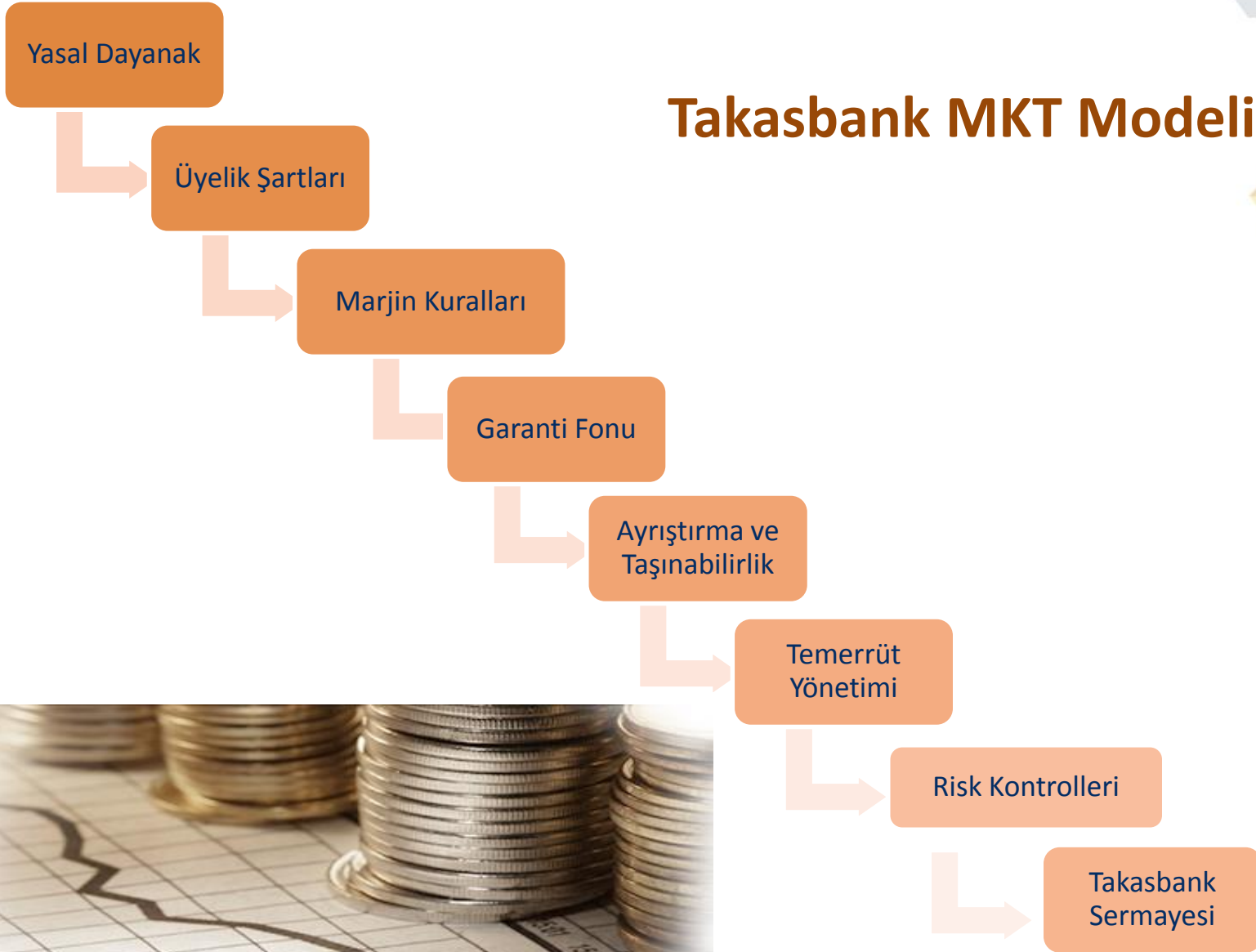
Türkiye Bankalar Birliği
18 Şubat 2016
İstanbul

M. Ayhan ALTINTAŞ/Direktör
N. Burak AKAN /Müdür

Takasbank

Takasbank MKT Modeli

Takasbank MKT Modeli

Yasal çerçeve

- ❖ 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (RG:30.12.2012)
- ❖ Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik (RG:30.05.2013)
- ❖ İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği (RG:18.07.2013)
- ❖ İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği (RG:14.08.2013)
- ❖ MKT Piyasa Yönergeleri (SPK tarafından Onaylı)
- ❖ MKT Piyasa Prosedürleri
- ❖ MKT Dahili Hizmet Yönetmelikleri (Risk, Teminat ve Temerrüt Yönetimi)
- ❖ 6493 Sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri Kanunu (RG:27.06.2013)

Takasbank MKT Modeli

Uluslararası Prensipler ve Düzenlemeler

- ❖ CPMI-IOSCO Prensipleri
- ❖ AB EMIR Düzenlemesi (EU No: 648/2012)
 - EMIR Teknik Standartları
- ❖ EU No: 152/2013
 - MKT sermaye yeterliliği
- ❖ EU No: 153/2013
 - MKT kuruluş ve faaliyetleri

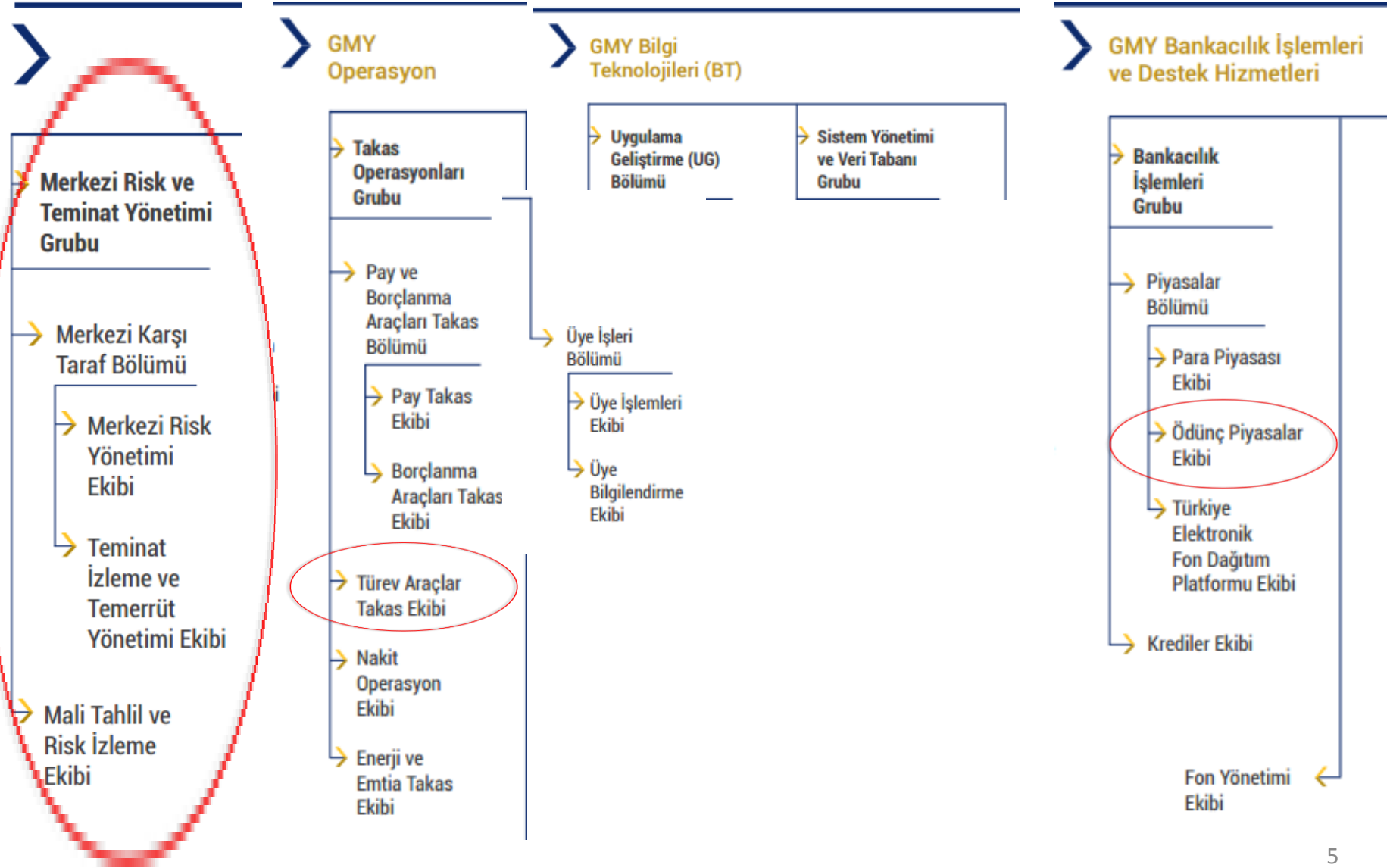
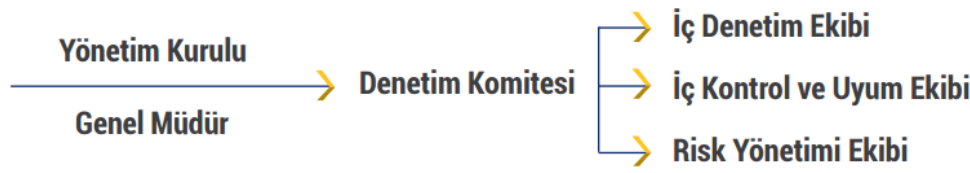
Referans

2 Eylül 2013, ÖPP
3 Mart 2014, ViOP

Principal Modeli ve Açık Teklif Yöntemi

6493 sayılı Kanun ve bu Kanuna bağlı TCMB düzenlemeleri Menkul Kıymet Mutabakat Sistemi (SSS) işleticisi olarak yetkilendirildiğimiz BİAŞ Pay ve Borçlanma Araçları Piyasalarını ilgilendirmekte. Bu piyasalara henüz MKT hizmeti vermeye başlamadık.

Organizasyon

Takasbank MKT Modeli

MKT ÜYELİĞİ VE RİSK LİMİTLERİ

Üyelik Türleri

Doğrudan
MKT Üyesi

Genel MKT
Üyesi

İşlemci Kuruluş

Kriter

Finansal Güç
(Takasbank Kredi
Derecelendirme
Sistemi)

Asgari Sermaye
Yükümlülüğü

	Doğrudan	Genel
ViOP Banka	50 milyon	500 milyon
ViOP Aracı Kurum	10 milyon	100 milyon
ÖPP	10 milyon	
Kredi Notu (Min)	D	B

Takasbank MKT Modeli

İşlem Teminatı (Marjin) Kuralları

- ❖ Başlangıç Teminatı (*Initial Margin*)
 - Asgari %99 güven düzeyi (ViOP ve ÖPP'de %99.5)
 - Asgari 2 gün elde tutma süresi (ViOP ve ÖPP'de 2 gün)
 - Asgari geriye dönük 1 yıllık periyot (ViOP ve ÖPP'de 5 yıl)
- ❖ Değişim Teminatı (*Variation Margin*)
- ❖ Portföy Bazlı Teminatlandırma
 - ViOP'ta SPAN kullanımı
 - ÖPP'de tarihsel benzetim temelli model (brüt teminatlandırma)

- ❖ Teminat Değerleme Katsayısı Hesaplama
 - Asgari 99% güven düzeyi (güncel 99.9%)
 - Asgari 2 günlük elde tutma süresi
- ❖ Teminatların günlük değerlemesi
- ❖ Teorik fiyat hesaplamaları
- ❖ Kompozisyon limitleri
- ❖ Asgari nakit bulundurma yükümlülüğü (ViOP 50%, ÖPP 60%)
- ❖ Ters eğilim riski

Takasbank MKT Modeli

Kullanılabilir Teminatlar ve Değerleme Kuralları

- Türk Lirası (TL)
- Konvertible Döviz
- Devlet İç Borçlanma Senedi
- Pay Senedi (**BIST 30**)
- Teminat Mektubu (**ViOP ve ÖPP'de Kabul edilmiyor**)
- Yatırım Fonu Katılma Belgesi (Hisse Yoğun ve Diğer)
- T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen Euro Tahvil
- T.C. Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama A.Ş. tarafından ihraç edilen kira sertifikaları
- Borsalarda işlem gören standartta altın

Takasbank MKT Modeli

Garanti Fonu

- ❖ Her bir MKT piyasası için ayrı garanti fonu yönetimi mevcuttur.
- ❖ Marjin seviyesinin üzerindeki potansiyel riskler için %99.9'a varan güven düzeyi uygulanmaktadır.
- ❖ Garanti Fonu Büyüklüğü \geq Max (En büyük riske maruz değer, ikinci en büyük riske maruz değer + üçüncü en büyük riske maruz değer)
- ❖ Üye Katkı Payları
 - Sabit garanti fonu katkı payı
 - Değişken garanti fonu katkı payı (risklere orantılı)
- ❖ Garanti Fonu İlave (Fonlanmamış) Katkı Payı Çağrısı Yapma Hakkı (Normal tamamlama çağrıları hariç)
 - Yılda 4 defa fonlanmış kadar

Takasbank MKT Modeli

Pozisyon ve teminatların ayrıştırılması ve korunması

- ❖ Alınan teminatlar ve hesap sahiplerinin varlıkları, Takasbank'ın varlıklarından ayrı olarak izlenir.
- ❖ Üyelerin müşterilerine ait pozisyonları ve işlem teminatları, üyelerin portföyüne ait pozisyonların ve teminatların izlendiği hesaplardan ayrı olarak izlenmektedir. Ancak hesaplar üzerindeki tasarruf yetkisi üyeye aittir.
- ❖ Müşteri teminatları diğer müşterilerin ve üyenin portföy riskleri için kullanılamaz.
- ❖ 6362 sayılı Kanun'un 73/2'nci maddesi üye ve müşteri teminatlarını Takasbank'ın temerrüt veya iflasından da korumaktadır.

MADDE 73 – (2) Borsalar ve takas kuruluşları nezdinde Kurulca yapılan düzenlemeler uyarınca takas risklerinin önlenmesi amacıyla tutulan teminatlar ile oluşturulan garanti fonundaki varlıklar, amaçları dışında kullanılamaz, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, idari mercilerin tasfiye kararlarından etkilenmez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamaz.

Takasbank MKT Modeli

Taşınabilirlik

- ❖ Temerrüt öncesi:
 - Tekil veya çoklu pozisyon hesaplarında izlenen pozisyonlar ve bu pozisyonlarla ilişkili teminatlar, devreden ve devralan MKT üyelerinin talimatıyla Takasbank tarafından MKT üyeleri arasında taşınabilir.
- ❖ Temerrüt Sonrası:
 - Önceden taşınacak yedek üye (back-up member) belirlenmişse, temerrüt eden üyenin tekrar rızası aranmaksızın taşıma mümkün
 - Pozisyonların tasfiyesine kadar geçecek sürede taşınacak üye bulunabilirse taşıma gerçekleştirilebilecek.

Takasbank MKT Modeli

Temerrüt Yönetimi

Default Waterfall

- Temerrüde düşen MKT üyesinin kendisine ait hesaplarda veya kendisine bağlı teminat açığı oluşan müşteri hesaplarında bulunan teminatlar
- Temerrüde düşen MKT üyesinin yatırılmış garanti fonu katkı payı
- Eğer varsa sigorta poliçelerinden yapılacak tazminler
- Takasbank tarafından karşılanmış riskler için tahsis edilen sermaye
- Diğer MKT üyelerinin yatırılmış garanti fonu katkı payları
- MKT üyelerinden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payları
- Takasbank'ın kalan sermayesinden yapılan taahhüt

MKT Temerrüt Yönetimine Tahsis ve Taahhüt Edilen Sermaye

A

- ❑ Bankacılık mevzuatında kredi, piyasa ve operasyonel riskler için asgari sermaye gereksinimi (Basel II, 1. Yapısal Blok kapsamında hesaplanmaktadır)

B

- ❑ İş riski ve yeniden yapılanma ile faaliyetlerin düzenli bir şekilde sonlandırılması maliyetleri karşılığı olarak MKT hizmetlerine ilişkin içsel sermaye tahsisi (Basel II, 2. Yapısal Blok Kapsamında, EU (No) 152/2013 Madde 2&5 ve CPMI-IOSCO 15 No.lu Prensibine Uygun Şekilde Hesaplanmaktadır)

B = MKT hizmetlerine ilişkin geçmiş bir yıllık operasyonel giderlerin %75'i

C

- ❑ Takasbank'ın MKT hizmetlerine ilişkin tahsis ettiği sermaye (*Skin-in-the-game for covered risks*, EU (No)153/2013 Madde 35'e uygun olarak hesaplanmaktadır.)

$$C = (A + B) * \%25$$

D

- ❑ Takasbank'ın kalan sermayesinden yaptığı taahhüt

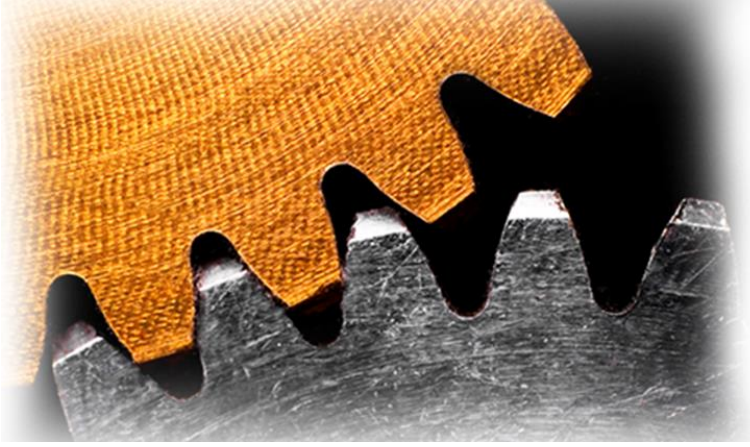
D = Yasal Sermaye - A - B - C - Basel II, 2. Yapısal Blok kapsamında yapılan diğer içsel sermaye tahsisleri

Takasbank MKT Modeli

Temerrüt Yönetimi

- ❖ Pozisyon ve teminat taşıma işlemleri,
- ❖ Pozisyon kapama,
- ❖ Taşınamayan ve/veya kapatılmayan pozisyonların devri ya da kapatılması amacıyla ihale düzenlenmesi,
- ❖ Zorunlu devir, nakdi uzlaştırma için piyasa dışı fiyat belirlenmesi,
- ❖ Olağanüstü durumlarda değişim teminatı kesintisi,

Takasbank MKT Modeli

Risk Kontrolleri Stres Testleri

- ❖ Stres testleri, teminatlar, garanti fonu katkı payları ve diğer finansal kaynaklar toplamından oluşan toplam temerrüt kaynaklarının, uç piyasa koşullarındaki yeterliliğini sınamak için kullanılmaktadır.
- ❖ MKT'nin kullanabileceği tüm kaynakların (Default waterfall) olağanüstü piyasa koşulları altında en fazla riske sahip iki üyenin stres koşullarında temerrüdünü karşılayabilecek büyüklükte olması gerekmektedir.
- ❖ Temerrüt yönetiminde kullanılacak nakit ve nitelikli likit varlıkların en büyük üyenin stres koşullarında temerrüdünü karşılayacak büyüklükte olması gerekmektedir.

Takasbank MKT Modeli

Risk Kontrolleri

Ters Stres Testleri

- ❖ Ters stres testleri kullanılarak mevcut temerrüt yönetim kaynakları ile stres testinde tanımlanan aşırı piyasa hareketleri altında kaç adet MKT üyesinin temerrüdü sonucu oluşabilecek kaynak ihtiyacının karşılanabildiği sorusuna yanıt aranmaktadır.
- ❖ Aşırı piyasa koşulları altında temerrüt etmemiş MKT üyelerinin ilave katkı payı yükümlülüklerini yerine getirmeme olasılığı dikkate alınmakta, böyle bir durumda kaynakların kaç MKT üyesinin temerrüdünü karşılayabileceği analiz edilmektedir.
- ❖ Yanıtı aranan başka bir soru, mevcut temerrüt yönetim kaynaklarının en büyük iki üyenin hangi şiddetteki oynaklıklar altında meydana gelecek temerrütlerini karşılamaya yeterli olacaktır.

Takasbank MKT Modeli

Risk Kontrolleri

Duyarlılık Analizleri

- ❖ Duyarlılık analizlerinde, başlangıç teminatı hesaplamasında kullanılan risk parametreleri ve bu parametrelere ilişkin güven düzeylerindeki birim değişikliklerin başlangıç teminatı üzerindeki etkisi ölçülür.

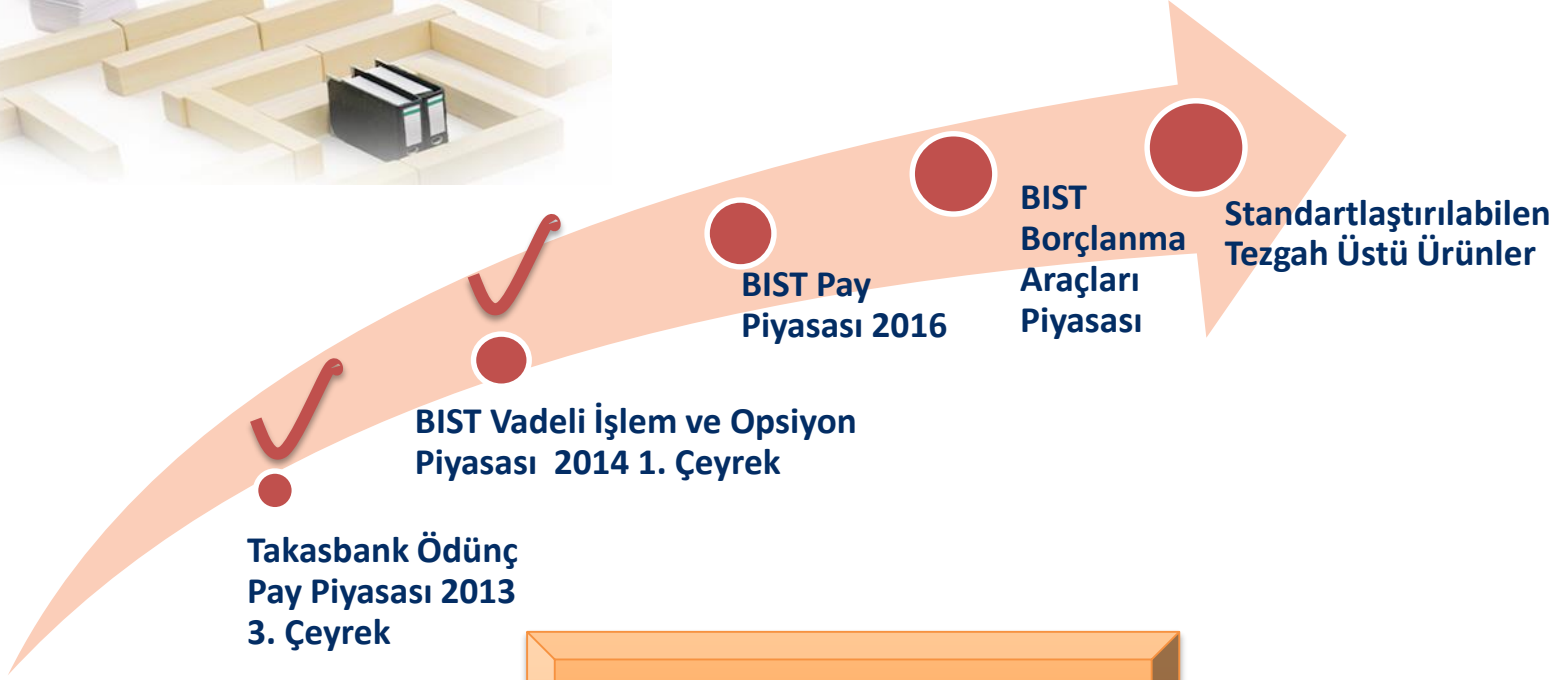
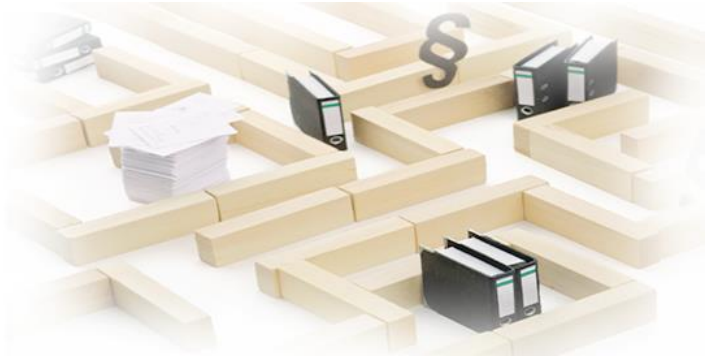

Takasbank MKT Modeli

Risk Kontrolleri Geriye Dönük Testler

- ❖ Geriye dönük testler, MKT hizmeti kapsamında kullanılan risk modellerinin geçerliliği ve güvenilirliğini sınamak amacıyla uygulanmaktadır.
- ❖ MKT hizmetinin verildiği her bir piyasa için, alınan pozisyonlara karşılık talep edilecek başlangıç teminatı tutarının, ilgili pozisyonların sabit tutulduğu varsayımı altında elde tutma süresi boyunca gerçekleşen fiyat değişimleri sonucu oluşan farkı karşılayabilecek büyüklükte olup olmadığı kontrol edilmektedir.
- ❖ Teminat değerlendirme katsayıları da günlük bazda geriye dönük teste tabi tutulmaktadır.

Takasbank MKT Yol Haritası

SPK tarafından nitelikli MKT kuruluşu olarak ilan edilme

ESMA tarafından tanınan 3. ülke MKT kuruluşu olma

**Nitelikli MKT Başvurusu
ESMA tarafından tanınma
& BDDK Basel 3 Düzenlemesi (EK 4)**

Basel Committee
on Banking Supervision

Capital requirements for bank exposures to central counterparties

July 2012

A **qualifying central counterparty** (QCCP) is an entity that is licensed to operate as a CCP (including a license granted by way of confirming an exemption), and is permitted by the appropriate regulator/overseer to operate as such with respect to the products offered. This is subject to the provision that the CCP is based and prudentially supervised in a jurisdiction where the relevant regulator/overseer has established, and publicly indicated that it applies to the CCP on an ongoing basis, domestic rules and regulations that are consistent with the CPSS-IOSCO Principles for Financial Market Infrastructures.

Nitelikli MKT / İşlem Başvurusu

EK-4

MERKEZİ KARŞI TARAFLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLER İÇİN SERMAYE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN HESAPLANMASI

BİRİNCİ KISIM Tanımlar ve Kapsam

Tanımlar

8. MKT ile yapılan Birinci Kısımın yedinci fıkrasında sayılan işlem veya sözleşmeler için aşağıda sayılan tüm şartların sağlanması halinde işlem veya sözleşme nitelikli işlem olarak adlandırılır ve sermaye yükümlülüğü hesaplamalarında ticari riskler için İkinci Kısımın Birinci Bölümünün bir ilâ on yedinci fıkralarında ya da İkinci Kısımın Üçüncü Bölümünün birinci fıkrasında belirtilen yöntemlerden biri, garanti fonu tutarları için İkinci Kısımın İkinci Bölümünün bir ve ikinci fıkralarında ya da İkinci Kısımın Üçüncü Bölümünün birinci fıkrasında belirtilen yöntemlerden biri uygulanır.

- MKT'nin Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) veya SPK muadili yurtdışında kurulu bir otorite tarafından takas hizmeti yapması hususunda yetkilendirilmiş olması,
- MKT'nin SPK veya muadil denetim otoritesi tarafından CPMI ve IOSCO tarafından yayımlanmış olan "Finansal Piyasa Altyapılarına İlişkin Prensipler" (PFMI) e merkezi karşı taraf olarak tam uyumlu olduğunun beyan edilmiş olması,
- Sözleşme veya işlemin (a) ve (b) bentlerindeki nitelikleri haiz bir MKT tarafından reddedilmemiş olması.

ESMA Tarafından Tanınma

- ❖ AB'nde 'Nitelikli MKT' deklarasyonu yok.
- ❖ ESMA tarafından yetkilendirilen (*authorization*) tüm MKT'ler 'Nitelikli'.
- ❖ Üçüncü ülkelerde kurulu MKT'lerin AB'de yerleşik kurum ve platformlara MKT hizmeti verebilmesi için ESMA tarafından tanınması (*recognition*) gerekiyor.
- ❖ AB, Basel 3 Düzenlemeleri çerçevesinde üçüncü ülke otoritelerinin yaptığı 'Nitelikli MKT' deklarasyonlarını geçerli kabul etmiyor.
- ❖ AB'de yerleşik kurumların üçüncü ülke MKT riskleri için Basel 3 'Nitelikli MKT' risk oranlarını kullanmaları ancak ESMA tarafından tanınma halinde mümkün.
- ❖ Takasbank AB'de yerleşik herhangi bir kuruma doğrudan MKT hizmeti vermediği halde, AB'nde yerleşik bankaların bağlı ortaklığı olarak Türkiye'de kurulmuş üyelerinin, yüksek sermaye maliyetlerine maruz kalmaması için ESMA'ya başvurmayı planlıyor.

ESMA Tarafından Tanınma

ESMA'nın başvuruda bulunan MKT hakkında bireysel değerlendirme yapıp 'tanıma' kararı verebilmesi için;

- ❖ MKT kuruluşlarına ilişkin mevzuat ve uygulamaların Avrupa Komisyonu tarafından Avrupa Birliği (AB) mevzuat ve uygulamalarına 'eş değer' bulunması (EMIR 25/2-a),
- ❖ Başvuruda bulunan MKT kuruluşunun kendi ülkesinde yetkilendirilmesi ve etkili bir gözetime tabi olması (EMIR 25/2-b),
- ❖ ESMA ile yerel düzenleyici otorite arasında işbirliği tesis edilmiş olması (EMIR 25/2-c),
- ❖ Başvuruda bulunan MKT kuruluşunun yerleşik bulunduğu ülkenin AB ülkelerince Kara Parayla Mücadele Direktifi (2005/60/EC) çerçevesinde AB ile eşdeğer sistemlere sahip olması (EMIR 25/2-d),

gerekmektedir.

MERKEZİ KARŞI TARAFLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLER İÇİN SERMAYE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN HESAPLANMASI

BİRİNCİ KISIM Tanımlar ve Kapsam

Tanımlar

1. Müşteri veya üye kuruluşun teminatlarının iflastan ifraz edilmesi; Merkezi karşı taraf (MKT) veya üye kuruluşun ödeme aczine düşmesi halinde MKT nezdinde bulunan üyelere veya müşterilerine ait varlıkların MKT alacaklılarının, üye nezdinde bulunan müşterilerine ait teminatların ise üye kuruluşun alacaklılarının takip veya kullanımına açık olmamasını ya da üyelerin bir müşterisine ait teminatların sadece bu müşteri ile bağlantılı olarak Birinci Kısımın yedinci fıkrasındaki işlemlerden kaynaklanan risk ve zararlar için kullanılmasını ve temerrüde düşen diğer müşterilerin zarar ve riskleri için kullanılamamasını sağlayacak etkin düzenlemelerin mevcut olmasını,

6362 s. SPK
Md.46/4
Md.73/2

(EU) No 575/2013 (CRR) tanımı

'bankruptcy remote', in relation to client assets, means that effective arrangements exist which ensure that those assets will not be available to the creditors of a CCP or of a clearing member in the event of the insolvency of that CCP or clearing member respectively, or that the assets will not be available to the clearing member to cover losses it incurred following the default of a client or clients other than those that provided those assets;

MERKEZİ KARŞI TARAFLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLER İÇİN SERMAYE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN HESAPLANMASI

BİRİNCİ KISIM Tanımlar ve Kapsam

Tanımlar

6. Ticari risk; Birinci Kısımın yedinci fıkrasında sayılan işlemlere ilişkin olarak üye kuruluş veya müşterinin başlangıç teminatı dahil olmak üzere MKT'den olan alacaklarının cari ve potansiyel risk tutarını

ifade eder.

Kapsam

Trade exposures (in section IX) include the current² and potential future exposure of a clearing member or a client to a CCP arising from OTC derivatives, exchange traded derivatives transactions or SFTs, as well as initial margin.

7. Bu Ek, MKT ile yapılan aşağıda sayılan işlem ve sözleşmeler için uygulanır.

a) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin altıncı fıkrasında sayılan sözleşmeler ile kredi türevleri,

b) Repo işlemleri,

c) Menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri,

ç) Kredili menkul kıymet işlemleri,

d) Takas süresi uzun işlemler.

**MKT'lerden Kaynaklanan
Riskler İçin Sermaye
Yükümlülüğünün
Hesaplanması
(EK-4)**

İÇERİK

MKT'lerden Kaynaklanan Riskler İçin Sermaye Yükümlülüğünün Hesaplanması (EK-4)

Nitelikli İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Ticari Riskler İçin SY Hesaplaması
- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması
- ❖ Ticari Riskler ve Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplamasında Alternatif Yöntem

Nitelikli Olmayan İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması

Nitelikli İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

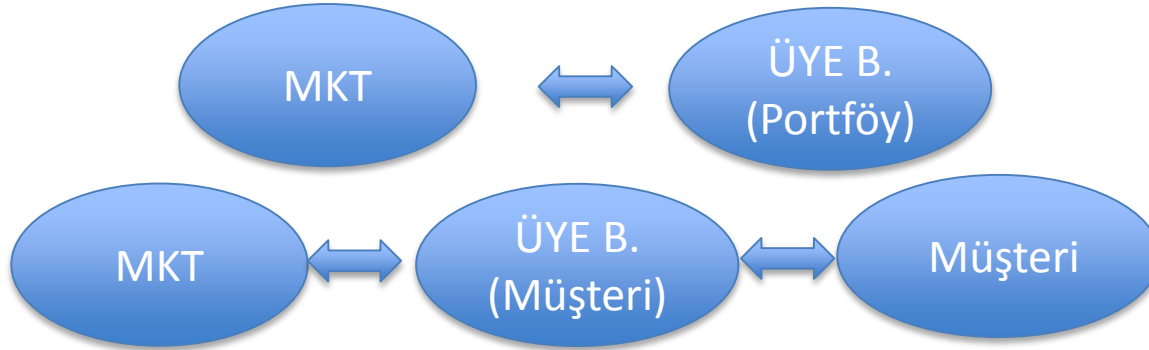

Ticari Riskler İçin SY Hesaplaması

- Üye Kuruluşun MKT'den olan Riski
- Üye Kuruluşun Müşteriden olan Riski
- Müşterinin Üye Kuruluştan Olan Riski
- Müşterinin MKT'den Olan Riski
- Verilen Teminatlara İlişkin Hesaplama

Üye Kuruluşun MKT'den olan Riski

- ❖ Üye kuruluş bankanın doğrudan MKT'den kaynaklanan veya müşterisi ile MKT arasında aracılık yaparak MKT'nin temerrüdü veya iflası halinde müşteri zararlarını karşılama yükümlülüğünde olduğu ticari risklerdir.

- ❖ Hesaplanan ticari riske maruz tutar, %2 ile ağırlıklandırılır.

Üye Kuruluşun Müşteriden olan Riski

- ❖ Üye kuruluşun gerek müşteri ile MKT arasında yalnızca aracı olduğu, gerekse yalnızca aracı olmayıp üyenin MKT'den doğacak zararları garanti ettiği durumda.

- ❖ Ticari riskin hesaplaması için gerçeğe uygun değerine göre değerlendirme veya standart yöntem kullanılıyorsa risk tutarı, kullanılan elde tutma süresine göre %71 ile %100 arasında değişen katsayılarla ağırlıklandırılır. **Takasbank'ın kullandığı marj süresine uygun katsayı % 71'dir.**
- ❖ Ticari riski belirlemede içsel model kullanan bankalar, bahse konu ticari risk için en az 5 günlük marj süresi belirleyebilir.

Müşterinin Üye Kuruluştan Olan Riski

- ❖ Üye bankanın bir üye kuruluş aracılığı ile MKT hizmeti verilen piyasalarda işlem yapması halinde ortaya çıkan ticari risktir.

- ❖ MKT hizmeti verilen piyasada hem ayırıştırma ve iflastan ifraz (12-a) hem de taşıma ve/veya pozisyon kapama imkanının bulunması (12-b) kriterleri sağlanıyorsa hesaplanan ticari risk tutarı, %2 ile ağırlıklandırılır. **VIOP ve ÖPP’de bahse konu kriterlerin sağlandığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, hesaplanan ticari riske maruz değer % 2 ile ağırlıklandırılacaktır.**
- ❖ Ayırıştırma ve iflastan ifraz ile ilgili kriterlerin sağlanmadığı, yalnızca taşıma ve/veya pozisyon kapamaya ilişkin yasal düzenlemenin bulunması halinde ilgili risk tutarı %4 ile ağırlıklandırılır.
- ❖ Yukarıdaki hususlara ilişkin düzenlemenin bulunmadığı durumda risk Yönetmelik EK-1’de açıklanan şekilde ağırlıklandırılır.

12-a)Müşterilere ait işlemler ve teminatlar, MKT bazında ayrı hesaplarda takip ediliyor ve üye kuruluş ve/veya müşterilerinin beraber veya ayrı ayrı temerrüdünden doğacak zararlardan korunuyorsa

12 b)Temerrüde düşen aracı kuruluşun netleştirme işlemleri doğrudan veya dolaylı olarak MKT üzerinden gerçekleşiyor ve müşteri pozisyonları piyasa değerinden transfer ediliyor veya müşteri isteğiyle piyasa değerinden kapatılıyorsa

Müşterinin MKT'den Olan Riski

- ❖ Eğer müşteri bankanın MKT'den olan riski, aracı kurum (üye) tarafından müşteri bankaya garanti edilmişse, hesaplanan ticari risk tutarına % 2 risk ağırlığı uygulanır.

Verilen Teminatlara İlişkin Risk

- ❖ MKT hizmeti verilen piyasada ayırıştırma ve iflastan ifraz ve ayrıca taşıma ve/veya pozisyon kapama imkanına ilişkin düzenleme olduğu durumda, üye kuruluş banka veya müşteri bankanın verdiği ticari risk içinde değerlendirilen teminatlara ilişkin risk ağırlığı %2'dir.
- ❖ Müşterilerin üye kuruluşun veya diğer müşterilerin temerrüt veya iflasından korunamadığı ancak taşıma ve/veya pozisyon kapamaya ilişkin mevzuatın bulunması halinde ticari risk kapsamındaki teminatlara %4 risk ağırlığı uygulanır.
- ❖ Yukarıdaki hususlara ilişkin düzenleme yoksa veya teminatlar ticari risk kapsamında değilse, yönetmelik hükümleri (Ek 1) uyarınca risk ağırlıklandırması yapılır.
- ❖ Üyeye veya MKT'ye yatırılan teminatlar, hem üye kuruluş , hem diğer müşteriler hem de MKT'nin birlikte veya ayrı ayrı temerrüt veya iflasından korunuyorsa bu varlıklardan kaynaklanan risk tutarı 0 olarak alınabilir.

İÇERİK

Nitelikli İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Ticari Riskler İçin SY Hesaplaması
- ❖ **Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması**
- ❖ Ticari Riskler ve Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplamasında Alternatif Yöntem

Nitelikli Olmayan İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması

Üye Bazında Sermaye Yükümlülüğü Hesaplaması

- ❖ Üye banka sermaye yükümlülüğünü hesaplamak için yatırmış olduğu garanti fonuna ilişkin teminat tutarını **Takasbank tarafından açıklanacak «C Çarpanı» ile ölçeklendirecektir.**
- ❖ Buna göre üyenin sermaye yükümlülüğü (S_i) :

$$S_i = C \text{ çarpanı} * TF_i$$

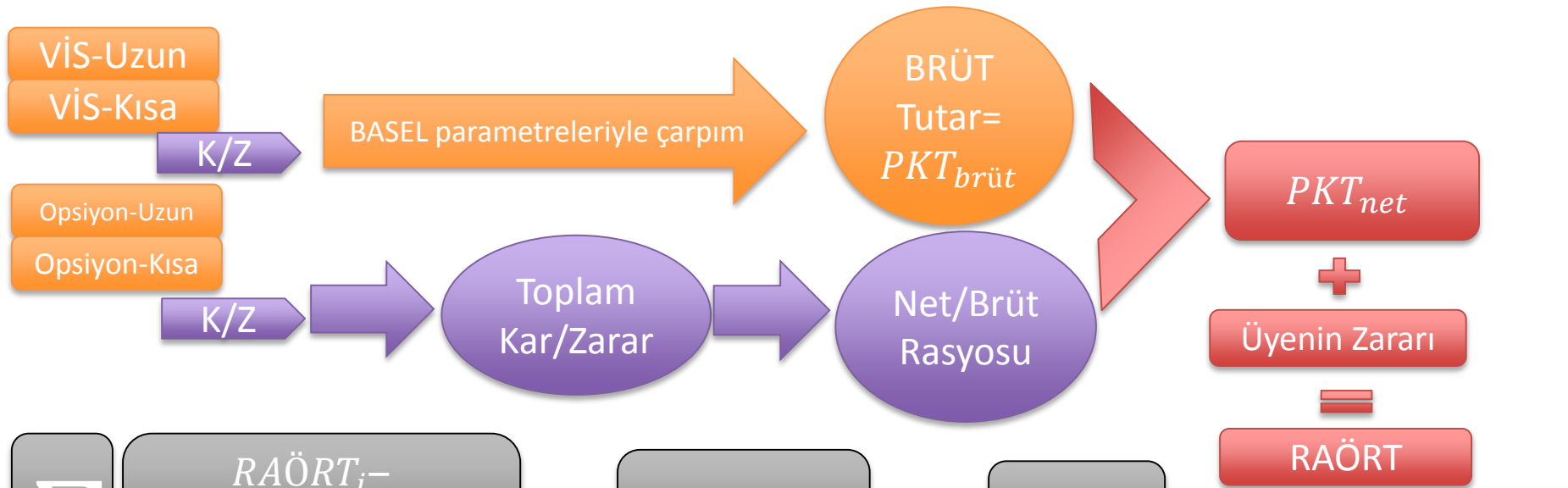

Örneğin Takasbank tarafından yayınlanan
 C çarpanı = %0.25

Üyenin değerlenmemiş garanti fonu yükümlülüğü
 $TF_i = 300.000 TL$ ise

Üyenin sermaye yükümlülüğü
 $300.000 TL * \%0,25 = 750TL$

Değişken	Açıklama
S_{MKT}	<p>MKT'nin hipotetik sermaye yükümlülüğü (K_{CCP})</p> $S_{MKT} = \sum \max (RAÖRT_i - BT_i - TF_i; 0) * \%20 * \%8$ <p>BT_i: Üyenin başlangıç teminatı TF_i: Üyenin değerlendirilmemiş garanti fonu yükümlülüğü $RAÖRT_i$: Risk azaltımı öncesi risk tutarı (verilen teminatlar hariç)</p> $PKT_{net} = PKT_{brt} * (\%15 + \%85 * NBR)$
$S_{ÜK}$	<p>Tüm üye kuruluşların garanti fonu tutarı için ayrıntılandırma ve yoğunlaşma düzeltmesi öncesi sermaye yükümlülüğü (K_{CM}^*)</p> <p>Bu veri, hipotetik sermaye yükümlülüğünün TF^* ile karşılanabilme durumuna göre hesaplanır.</p>
β	<p>Yoğunlaşma faktörü. En büyük potansiyel kredi riskine sahip 2 üyenin, bütün piyasanın potansiyel kredi riskine oranıdır.</p>
C çarpanı	<p>Üye sermaye yeterliği için kullanılacak risk ağırlığı,</p> $\left(1 + \beta * \frac{N}{N-2}\right) * \frac{S_{ÜK}}{TF_{ÜK}}$
TF_{MKT}	<p>Olası zararlar için, garanti fonu kullanılmadan önce başvurulacak MKT özkaynakları; tahsis edilen sermaye (DF_{CCP})</p> <p>VİOP'ta bu tutar 31/03/2016 tarihine kadar 59,381,000 TL'dir.</p>
$TF_{ÜK}$	<p>Tüm üye kuruluşlarca garanti fonuna konulan toplam tutar (DF_{CM})</p>
TF^*	<p>2 ortalama üyenin temerrüde düştüğü varsayımı altında kalan garanti fonu + tahsis edilen sermaye (DF')</p> $TF_{MKT} + TF_{ÜK}^*$ $(TF_{ÜK}^* = TF_{ÜK} - 2 * \frac{TF_{ÜK}}{N})$
N	<p>Üye sayısı</p>

$$\sum RAÖRT_i - Başlangıç Teminatı_i - Garanti Fonu_i \times \%20 * \%8 = S_{MKT}$$

Başlangıç teminatı, BASEL katsayılarıyla değerlendirilmiştir.

$$TF_{MKT} + TF_{ÜK} - 2 * \frac{TF_{ÜK}}{N} = TF^*$$

$$\beta = \frac{En\ büyük\ PKT_{net} + 2 * En\ büyük\ PKT_{net}}{TotalPKT_{net}}$$

TF_i = Üyenin değerlendirilmemiş garanti fonu yükümlülüğü

$$S_{ÜK} = 1.2 * (S_{MKT} - TF^*) + TF_{ÜK}^* \text{ eğer } TF^* < S_{MKT} \text{ ise}$$

$$S_{ÜK} = (S_{MKT} - TF_{MKT}) + c_1 * (TF^* - S_{MKT}) \text{ eğer } TF_{MKT} < S_{MKT} \leq TF^* \text{ ise}$$

$$S_{ÜK} = c_1 * TF_{ÜK}^* \text{ eğer } S_{MKT} \leq TF_{MKT} \text{ ise}$$

$$c_1 = \max\left(\frac{\%1,6}{\left(\frac{TF^*}{S_{MKT}}\right)^{0,3}}; \%0,16\right)$$

$$\%0,16 \leq c_1 \leq \%1,6$$

$$C \text{ çarpanı} = \left(1 + \beta * \frac{N}{N-2}\right) * \frac{S_{ÜK}}{TF_{ÜK}}$$

$$S_i (\text{Üyenin Sermaye Yükümlülüğü}) = TF_i * C \text{ çarpanı}$$

BASEL Ölçeklendirme Değerleri

Dayanak Varlık	Vadesi (t)	Add-on çarpanı
Faiz	$t \leq 1$	0.00%
	$1 < t \leq 5$	0.50%
	$t < 5$	1.50%
Kur ve altın	$t \leq 1$	1.00%
	$1 < t \leq 5$	5.00%
	$t < 5$	7.50%
Pay	$t \leq 1$	6.00%
	$1 < t \leq 5$	8.00%
	$t < 5$	10.00%
Diğer emtialar (Enerji dahil)	$t \leq 1$	10.00%
	$1 < t \leq 5$	12.00%
	$t < 5$	15.00%

Örneğin aracı kurum A'nın, sözleşme değeri ilgili günde 9000 TL olan 3 ay vadeli ($t \leq 1$, %6 add on) bir BIST30 future sözleşmesinden 5 uzun, 10 kısa pozisyonu olsun. Bu durumda bu sözleşmeden oluşan brüt potansiyel kredi riski:

$$(5 + 10) * 9000 * \%6 = 8100 \text{ şeklinde hesaplanır.}$$

İÇERİK

Nitelikli İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Ticari Riskler İçin SY Hesaplaması
- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması
- ❖ **Ticari Riskler ve Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplamasında Alternatif Yöntem**

Nitelikli Olmayan İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması

Ticari Riskler ve Garanti Fonu Tutarları için Sermaye Yüklümlülüğü Hesaplamasında Alternatif Yöntem

$$S_i = \min\{(\%2 * TR_i + \%1250 * TF_i); (\%20 * TR_i)\} * \%8$$

Üye ticari risk tutarı

Üye fonlanmış garanti fonu tutarı

Örnek:

Üye ticari risk tutarı:100 milyon TL

Üye fonlanmış garanti fonu tutarı: 10 milyon TL.

$$S_i = \min\{(\%2 * 100 + \%1250 * 10); (\%20 * 100)\} * \%8$$

$$S_i = \min\{(127); (20)\} * \%8$$

$$S_i = \{20\} * \%8 = 1,6 \text{ milyon TL}$$

İÇERİK

Nitelikli İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Ticari Riskler İçin SY Hesaplaması
- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması
- ❖ Ticari Riskler ve Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplamasında Alternatif Yöntem

Nitelikli Olmayan İşlemler İçin Sermaye Yükümlülüğü

- ❖ Garanti Fonu Tutarları İçin SY Hesaplaması

Nitelikli Olmayan İşlemlere İlişkin Garanti Fonu Sermaye Yükümlülüğü

$$S_i = (TF_i + 1,2 * TF_i^t) * \%1250 * \%8$$

Üye fonlanmış garanti fonu tutarı

Üye taahhüt edilen garanti fonu tutarı

Örnek (Garanti Fonu):

Üye fonlanmış garanti fonu tutarı: 10 milyon TL.

Üye taahhüt edilen garanti fonu tutarı: 20 milyon TL.

$$S_i = (10_i + 1,2 * 20) * \%1250 * \%8$$

$$S_i = (34) * \%1250 * \%8$$

$$S_i = 34 \text{ milyon TL}$$

Nitelikli Olmayan İşlemlere İlişkin Ticari Risk Sermaye Yükümlülüğü

Nitelikli olmayan işlemler için, yönetmelik hükümleri uyarınca sermaye yeterliliği hesaplanır

Örnek (Ticari Risk):

Üye ticari risk tutarı: 100 milyon TL.

$$S_i = (100) * \%20 * \%8$$

$$S_i = 1,6 \text{ milyon TL}$$

Takasbank

Teşekkür Ederiz

 + (90) 212 315 25 25

 mkt@takasbank.com.tr

 www.takasbank.com.tr